

RESSORGIMENT

S U M A R I

TEXT: Coordinacions... — *Pere de Dela*: El Missatge de Pau del Papa Joan XXIII. — *V. C. F.*: Ofrena a Macià. — *Eluís D'Alguer*: "Espanya", definició geopolítica. — *J. Grau-Elies*: Odó Hurtado i el seu estil. *Agustí Torelló*: Missió frustrada. — *J. C.*: L'art de la pesca. — *Victor Castells*: La tercera posició. — *Gràcia B. de Llorenç*: La sorpresa en la revista — *Pere Mas i Perera*: El Centenari dels Jocs Florals. — *E. Soler-Godes*: L'hospital valencià dels innocents, folls i orats. — *Josefina Estapé*: Plany a la lluna. — *Noi d'Urgell*: L'esperit català - Repudiació. — Els Jocs Florals de la Llengua Catalana 1960. Notícies. Als nostres amics.

GRAVATS: Portada, de Martí Gimeno. - Barcelona típica: La Font de Canaletes. - Façana de l'edifici del Casal de Catalunya de Buenos Aires. - Estampes marineres: Retorn de la pesca. - Porta gòtica de l'Hospital General de València.

INSTITUT LLONCH DE FONTOVA

Directora: Fca. LLONCH de FONTOVA

30 Anys d'Ensenyança Professional

• Tall i Confecció

Des dels primers mesos l'alumna pot tallar i confeccionar els seus vestits.

• Cotilles i Faixes, inclús ortopèdiques

• Capells

Curs pràctic sense teoria.
Preparem per a l'ingrés a casa de Modes.

• Labors i Elenceria

• Dibuix - Pintura - Música

Cursos abreujats per a professionals.
Exàmens lliures.

Atorguem Diplomes

Mencionant aquesta revista gaudirà d'un descompte en la mensualitat

Sol·liciti informes a: RIVADAVIA 1966 - Buenos Aires

Hotel Catalunya

T. E. 38
9732

Confort, comoditat
per a viatgers.

AV. ENTRE RIOS 639

Buenos Aires

Els catalans de fora
que vinguin a
passar uns dies no podrien trobar un allotjament més apropiat.

IMPREMTA FONTANA

PERU 796 :: 33-5974

T.E. 35-0873

Badaló

A. FELIU BADALÓ & CIA.
ÒPTICA - FOTOGRAFIA - ORTOPÈDIA

Fabricació de tota classe de
cristalls per a corregir
els defectes visuals.

Revelacions i còpies foto-
gràfiques en el dia.

FAIXES ortopèdiques, de
vestir i Braguers.

LAVALLE 962

Llibres nous

Edicions DALMAU JOVER S.A. de Barcelona

"VIDES DESCONEGUDES"

Narracions d'ambient empordanès
per SIMÓ LLAUNETA

Comandes; a J. ESCOLÀ, Av. L. M. Campos 1331, Bs. Aires

CATALANS que aneu a l'URUGUAY:

a MONTEVIDEO allotgeu-vos a la

★ Pensió Catalunya

MIQUEL PASCUAL, Propietari

Hi trobareu
bon tracte
i bon servei

CARRER PAYSANDÚ 813.

A 3 quadres de la Plaça Independència
i de l'Avenida 18 de Julio.

EL SIMBOL D' AQUESTA MARCA

empara la més alta qualitat en faixes i cotilles de
vestir i en faixes d'indole medicinal (estómac cal-
gut, ronyó mòbil, obesitat, operats, maternitat, etc.)
La Casa Porta, pel seu prestigi i seriositat, és
l'establiment de confiança, no tan sols en faixes
de tota mena, sinó també en articles ortopèdics,
Mitges i benes elàstiques, braguers per a
les hèrnie, espatlleres, etc.

Sol·liciti Catàlegs i Preus

Antigua
Casa **PORTA**

SARMIENTO 1185

EMÍLIA LLORENS
ARQUITECTE

ALBERTO VIGNES 1265

T. E. 658-1001

HAEDO

F.C.N. D.F.S.

RESSORGIMENT

Any XLV

Buenos Aires, Gener 1960

Núm. 522

COORDINACIONS...

HAVIEM quedat, fa temps, que els partits polítics, a Catalunya, que no fossin d'arrel catalana, és a dir genuïnament catalans, no podien ésser acceptats en bona lògica i ètica, pels catalans nacionals. Adhuc els regionalistes, de la dreta i de l'esquerra catalanes, ho havien acceptat com un imperatiu patriòtic. "Ressorgiment" n'havia fet campanya i s'havia felicitat que, en aquest aspecte, coincidissin la majoria dels catalans.

Ara, però, rebem un comunicat de la Gran Bretanya —suara n'havíem rebut un de semblant de Mèxic— en què se'ns assabenta de la constitució d'un comitè coordinador de totes les forces democràtiques de l'Interior i se'ns invita a crear ací l'Argentina un comitè representatiu d'aquell, com s'ha fet suara a les dues nacions esmentades.

Nosaltres, quan ens tracem una línia d'actuació i ens obliquem a seguir-la fidels, complim el nostre deure fins a les últimes conseqüències perquè abans d'obligar-nos-hi hem destriat bé el pro i el contra de la resolució.

Per això la invitació que hom fa als catalans de pertot a crear aquests comitès per a una acció política, per bé que sigui circumstancial, la considerem inconvenient perquè ve a destruir un pacte tàcit que els partits polítics catalans i totes les organitzacions patriòtiques del nostre país havien acceptat com a mesura de defensa de la ciutadania catalana. Res no hi tenen a fer a Catalunya els partits d'origen foraster —haviem coincidit tots—. ¿Per quina raó se'ns invita ara a trencar aquell pacte o consigna?

I, encara: aquells que han format o s'han constituït en Comitè Coordinador són una minoria entre les forces o partits polítics democràtics catalans. Això, però, té una importància relativa. El greu del cas és que aquesta minoria s'alia i accepta com a forces nacionals catalanes l'apèndix d'un partit espanyol creat recentment per la fusió de varis partits o partidets, i les seccions "regionals" d'organitzacions obreres espanyoles.

Aquest fer i desfer de conglomerats unionistes mínims, de fronts i solidaritats, ens són un descòrdit perquè no obeeixen sinó a propòsits potser plausibles però que en realitat es fan i es desfan a cada dos per tres. I això no és seriós.

Nosaltres no aconsellàrem a ningú un comitè d'elements heterogenis, una unitat circumstancial, si hom no veu que hi són totes i no una part solament de les forces democràtiques catalanes que el constitueixin. El preu de la lleialtat a un pacte establert, encara que sigui en forma tàcita, com és aquest de rebutjar a Catalunya organitzacions i partits polítics que no hagin nascut a Catalunya mateix, ha de cotitzar-se molt alt. I, arribat el moment, encara ens hi pensàrem molt; no fos que els resultats a obtenir no valguessin la pena del sacrifici a fer.

No els sembla als dirigents polítics catalans que coordinem massa?

Ménys coordinacions però major harmonia i ordre és allò que falta. I, també, més conseqüència i seny.

EL MISSATGE DE PAU DEL PAPA JOAN XXIII

SEGONS la premsa diària, en ocasió de les festes nadalenques, el Papa Joan XXIII adreçà, el dia 23 de desembre propassat, un missatge de pau a la humanitat.

És una condemna terminant dels règims totalitaris —comunisme, franquisme—. Declara Joan XXIII que "les coses i les institucions són primàriament per a l'home i no l'home per a aquelles", que la pau social "es basa sòlidament en el respecte mutu per la dignitat de l'home" i que la pau interna de les nacions ha estat trastornada pel fet "que l'home ha estat tractat gairebé exclusivament com una màquina, com una peça mecànica, com una roda sense valor dintre d'un engranatge, com una mera unitat de producció".

La base per a una pau internacional duradora és, segons el Papa, l'establiment de la veritat. No proclama la mansuetud o la docilitat, ni "la minva de la fermesa" davant els règims de força, ni la indiferència, sinó "treure del camí els obstacles dreçats per la malícia dels homes". Per a ell, la base de la pau internacional "és, per damunt de tot, la veritat". "En les relacions internacionals —afegeix—, tam-

bé és vàlida la dita cristiana: *La veritat et farà lliure*". Confia, també, en els "sentiments de germanor" dels homes.

Assenyala ben clarament que les causes de l'actual estat de coses són: "la violació dels drets i de la dignitat de la persona humana; el domeny damunt els familiars i damunt els treballadors; la caiguda de l'ordre jurídic i de la salut de l'Estat de mantenir l'esperit cristià; les lesions a la llibertat, a la integritat i a la seguretat de les altres nacions, fins a qualsevol punt; la sistemàtica opressió de les característiques culturals i lingüístiques de les minories nacionals; els càlculs egoistes de tots aquells que tracten de controlar els recursos econòmics i materials d'ús comú, en detriment d'altres, i, en particular, la persecució de la religió i de l'Església".

El Papa condemna el totalitarisme comunista i el franquista sense anomenar-los pel seu nom. És pels fets que S. S. denuncia que hom identifica cadascun d'aquests règims. Igual que als països comunistes, en el si de l'Estat espanyol ha començat la persecució contra l'Església, tal com és sabut, a Catalunya. L'abat Escarré del monestir de Montserrat n'és la víctima propiciatòria més

assenyalada. La persecució contra la cultura i contra la llengua catalanes és tan severa —o més— que la que hom fa en els països de rera la cortina de ferro.

Tot i que estem convençuts que el règim totalitari del general Franco no farà gens de cas del missatge de pau del Papa Joan XXIII i fins i tot l'ignorarà, tal com desconeix els acords internacionals que beneficien les cultures i els idiomes autòctons que existeixen dintre les quatre parets de l'Estat espanyol, tot i que està compromès formalment a executar-los *ipso facto* pel sol fet de pertànyer a les NN.UU. i a la UNESCO, volem deixar testimoni de les paraules condemnatòries del Papa, perquè els catalans nacionals catòlics sàpiguen que S. S. Joan XXIII defensa el dret de les nacionalitats oprimides a perviure i instiga els que en són membres a la resistència.

El general Franco no obeeix el Papa Joan —que és el seu Pontífex màxim—, però tampoc no coneixerà la pau de Betlem que, tal com diu el missatge pontifici, "fou anunciada pels àngels a les persones de bona voluntat".

Pere de Dela
8403

OFRENA A MACIÀ ⁽¹⁾

ARA fa cent anys. Els féu exactament el dia 21. Cent anys, que nasquéreu a la llum de Catalunya. Cent anys, aquests, que omplen un gros volum, dens, de la nostra història i en el qual a vós, precisament, us hi trobem en les pàgines més interessants. Cent anys d'alts i baixos, de fites assolides i tràgiques entrebancades. Però, en tot moment, present aquella ferma i arborant línia ascendent amb la qual vós us identificàreu. Ara fa cent anys.

1859-1933, any luctuós del vostre traspàs. 1859-1959, any lluminós —lluminós en la nit barbàrica que ens oprimeix— lluminós en la inefable recordança del vostre naixement. Recordar les figures senyeres que ens precediren és infondre llum en el tombant històric que nosaltres vivim. Amorosir, en el record cordial, el gest insigne dels que forjaren el passat és esclarir els viaranyes que ens menen a les nostres pròpies realitzacions.

Perquè, no ho dubteu pas: si ens acostem al passat i homenatgem les coses que foren, és perquè sentim la pruija de forjar més ferm i millor les coses que encara han de ser. Que han de ser en nosaltres i en els que ens seguiran. No ens satisfà ni ens justifica l'elegeria: ens enarbora l'epopeia que hem de viure. No recordem per a embadalir-nos en el record: recordem per a fer. Recordem per a fermar millor el trenat profund de la continuïtat històrica.

Entenc, venerable Francesc Macià, que aquest és el vostre missatge. Missatge catalaníssim que exemplaritzava i mou a realitzacions.

1859. Fou justament l'any de la Restauració dels Jocs Florals. Aquella "Oda a la Pàtria" que Bonaventura Carles Aribau havia escrit pocs anys abans, donava el primer fruit admirable: superats els segles anteriors de decadència espiritual i material, Catalunya reprenia definitivament el camí esponsorós de la Renaixença. I ho feia amb cants de poemes i remembrances històriques, fixant així el contingut noble i refinat que inspiraria tot el moviment reivindicador català. Vós nasquéreu just aquell any i nasquéreu després a la vida col·lectiva per a donar-hi un impuls nou, una major concreció realitzadora, una més patent energia. Però aquell to elevat no el deixàreu pas de banda i un ampli sentit humà, catalaníssim i universalista, omplí tota la vostra vida.

1859. 1859 a Vilanova i la Geltrú. 1933, a Barcelona. 1959, nosaltres, a São Paulo, Brasil, lluny de Catalunya. Lluny d'aquell cel que ens enyora; d'aquella terra que no podem mai oblidar; de totes aquelles coses, insubstituïbles, que donaren i són la mesura del nostre

existir. Lluny de Catalunya. Però no pas, per això, lluny de's vostres ideals, que són els ideals més cars al nostre poble.

Perquè, què és el que féreu en la vostra vida? Quina és la significació del vostre pas per la nostra història? Què us movia a acceptar actes de diputat al Parlament espanyol? A renunciar a la vostra carrera militar? A crear l'organització "Estat Català" i posar unes primeres bases d'entesa amb els nacionalismes basc i gal·lec? Què us inquietava, després, en el vostre exili a França i Bèlgica, en els vostres atzarosos viatges per Amèrica? Què és el que de vós impressionà al món en el procés que sofríreu a París per haver-vos trobat responsable d'emmagatzement d'armes? Què és el que mogué el poble català a seguir-vos?

Podem resumir-ho, fàcilment. Ideals de llibertat, per a Catalunya i per a tots els ciutadans. Ideals de tolerància, per a bandejar qualsevol forma d'intransigència en la vida col·lectiva. Ideals de progrés i cultura, per a la nació i per a tots els catalans. Ideals de germanor, per a totes les famílies i tots els pobles... Afany insubornable de realització!

Que bé que us identificàreu amb les més pures essències del poble català! Doneu un cop d'ull, sinó, a la nostra història i veureu com no pas altra cosa és la constant que més decididament inspira el nostre viure nacional. I aquestes eren les remembrances històriques —amarades de profunda fidelitat al propi ésser nacional— que feien vibrar els nostres poetes en aquells anys heroics de la Renaixença, en aquell any venturos del vostre naixement.

Però què se n'ha fet, oh venerable Macià!, de tot aquell esforç vostre? En què ens equivocàrem, que no poguérem evitar tot allò que seguí a aquell triomf primerenc? La mà satànica de la destrucció caigué implacable damunt nostre. El glavi impietós ha fet córrer torrentades de sang. El piquet d'execució

ha estat en formació permanent. Cadenes infinites han envaït places i carrers com una plaga absurda de pops insaciables. Res no podria créixer pel seu natural, a Catalunya: tot seria portat de fora i empeltat artificialment, amb la raó de la força. I havíem fins i tot de deixar de parlar català! I tot això segueix. Què se n'ha fet de tot aquell esforç vostre?

Jo sóc dels que no n'han viscut ni un bri de la causa ascendent de la vostra vida. Ni tan sols us puguí acompanyar en el vostre darrer moment. Quan tot Catalunya us seguia, condolguia, pels carrers de Barcelona, el Cap i Casal aquell "Nadal trist", nosaltres tot just començàvem a estar atents, en el clos familiar —en el catalaníssim clos familiar—, als primers batecs de vida. Altres ni havien nascut. Nosaltres som dels que assistirem, des de la vulnerable passivitat de la infantesa, a la tragèdia de després. Nosaltres som els que tenim encara pendent bastir el futur.

I jo us ho dic, venerable Macià: Catalunya tornarà a ser rica i plena. Els vostres ideals resten immaculats en el fons inviolable, transcendent, de l'esperit de Catalunya i la seva força germinativa és latent, és actuant en el cor de cada català. Fins i tot dels indiferents. El glavi que s'enfonsa mortífer en la carn, és impotent per a destruir l'esperit. Les cadenes que subjecten braços i cames, no són res per a obstruir l'alè lluminosa i creadora que expandeix.

Catalunya triomfant tornarà a ser rica i plena. Rica d'aquell progrés i aquell benestar que somniàveu per a tots els catalans. Plena d'aquella catalanitat, d'aquell ideal de llibertat i germanor universals, que són aspiració insubornable del poble català per al qual vós lluitàreu tota la vostra vida.

V. C.

(1) Llegida en la Festa del Centenari del Naixement de Francesc Macià al Centre Català, São Paulo, Brasil, 25 d'octubre de 1959.

DE LA BARCELONA TÍPICA. - La popular Font de Canaletes

Fotog. "Ressorgiment" per Pere Clua,

"ESPANYA", DEFINICIÓ GEOPOLÍTICA

I. El nom "Espanya". - II. La nova geopolítica continental europea. - III. L'innat "tacte geopolític" de Castella. - IV. Un breu parèntesi: "Don Quijote" i la "Historia de España". - V. "Espanya", denominació geopolítica. - VI. La darrera etapa geopolítica d'Espanya.

I. — Hi ha qui creu que perquè hom anomena "Espanya" a l'Estat espanyol, hom l'accepta com unitat de cultura, unitat d'història o com a nació. Aquest fet, constitueix una greu confusió en el llenguatge polític, i justifica a bastament que els independentistes catalans, bascos o gallecs procurem que el nostre lèxic sigui ben precís per a evitar contrasentits. Tots sabem la importància, sobretot en l'ordre jurídic, que els jocs de paraules tingueren en un Compromís de Casp o un 17 d'Abril. No és d'estranyar, doncs, que siguem partidaris, fins allí on ens sigui possible, de desfer el nom "Espanya" del nostre llenguatge. D'altra banda és indubtable, ens sembla, que, en referir-nos a l'Estat centralista creat per Castella, és molt més clar i objectiu anomenar-lo Estat espanyol que no pas "Espanya". D'aquesta forma s'evita l'ús que pugui fer-se, amb mal propòsit, per seguir mantenint la confusió entre la denominació geogràfico-històrica i un fet polític.

L'exclusió d'aquest nom en la nostra terminologia no trascendeix, però, al llenguatge polític internacional. Als organismes internacionals i a les institucions del Consell d'Europa, hom anomena Espanya a l'Estat espanyol. I aquest nom és el vigent, també, a tots els llibres de text de les escoles secundàries i les universitats europees. Desfer el nom Espanya no és, per tant, cosa fàcil. I malgrat la revisió oficial que s'està fent d'any a any als textos històrics dels països membres del Consell d'Europa —per tal de bandejar el patriotisme renaixentista en l'Europa del demà— encara en manquen bastants perquè la consciència política d'unitat cristallitzi definitivament a tots els països europeus. A França, a desgrat dels inesperats i il·loables sacrificis que ha imposat al seu nacionalisme francès, Charles de Gaulle recorda, tot sovint, la "grandeur de la France". El camí, per tant, és bastant llarg...

Però el més important per a nosaltres és que aquesta contradicció antinòmica d'una "Espanya" que *estatalment* existeix, però *culturalment* no és, fa que tota definició de la mateixa es torni problemàtica. Pel sol fet que anomenem Espanya, els espanyols ja pretenen que la reconeixem de fet. Què és, doncs, el que nosaltres, els independentistes cata-

lans, bascos o gallecs hem d'entendre quan oïm o diem "Espanya"? No n'hi ha pas prou d'evitar-la en el lèxic: és necessari definir-la en l'accepció que nosaltres li donem. Perquè avui la seva existència en el llenguatge polític és un fet inqüestionable. I aquest fet no el podem pas defugir.

Diuen els independentistes bascos (i ho diuen amb raó), que els seus països foren independents fins 1839 (1). Puix que encara que Guipuzkoa en 1200, Alaba en 1332, Bizkaia en 1379 i Navarra en 1512 acceptessin com a Rei la persona del rei de Castella, seguiren essent pobles lliures. El rei de Castella no podia pas entrar als països bascos en virtut d'aquest títol, ni com a rei d'Espanya, sinó com a rei de Guipuzkoa, d'Alaba, de Bizkaia o de Navarra. I afegeixen els bascos, donant-nos un exemple paral·lel, que no pel fet que Carlos V regnés alhora a Alemanya i Espanya, ni Espanya era Alemanya ni Alemanya Espanya. Essent tot això cert, és evident, dins d'un llenguatge polític seriós, que l'argument basc és incontrastable. Com també és incontrastable, per les mateixes raons i pel que fa a Catalunya, que els nostres països no foren integrats a l'Estat espanyol fins la caiguda de Barcelona en 1714.

Ara bé, cal adonar-se que els bons amics independentistes bascos, que tanta raó tenen en negar la seva integració política a l'Estat espanyol fins 1839, quan volen citar-nos l'exemple del regnat coetani de Carlos V a Alemanya i als regnes peninsulars, anomenen aquests com "Espanya". Almenys aparentment, els bascos es contradiuen car no haurien d'acceptar —diguem-ho així— l'existència d'Espanya quan Carlos V si els seus països no foren integrats a l'Estat espanyol fins tres segles després, en 1839. Però, de fet, els nostres amics no s'equivoquen ni cauen en contradiccions tan elementals. Si en aquest cas anomenen "Espanya" ho fan perquè no els resta altre remei ni tenen cap més parau a mà per referir-se a la denominació política dels regnats peninsulars de Carlos, reconeguts com "Espanya" en el llenguatge polític internacional. El que succeeix, doncs, és que topem amb la manca d'un lèxic precís i clar. Però el greu és que aquest fet, el fet d'haver d'emprar un lèxic poc precís, obre les portes als nostres tradicio-

nals enemics comuns per a emmetzinarnos amb el seu confusionisme. Amb raonaments de baix sostre hom podria dir-los, per exemple, "que al propio tiempo que por una parte niegan la existencia de España, están tan convencidos de la realidad nacional de la misma, que por otra la afirman".

Quina és, doncs, la solució per tal d'evitar que per fer-nos creure en l'existència de la seva Espanya, els *greus pensadors del país de Recaredo* no basteixin tot un castell de sofismes polítics? Pensem, com havíem dit, que ultra desfer aquest nom fins a l'extrem límit del nostre llenguatge, precisa que el definim concretament des de l'accepció política que correspon al tacte català, adequant-nos a l'alçària dels temps a Europa, on la nova geopolítica europea va desplaçant la política individual de cada Estat.

II. — La *geopolítica continental* es va obrint, cada dia, un camp més extens a Europa. Tant és així, que la necessitat de la unió europea pot definir-se com a necessitat geopolítica. Després de la segona guerra mundial, el món ha restat dividit en dos grans blocs antagònics regits des de la Casa Blanca i el Kremlin. Aquests dos blocs, més que no pas continentals o culturals, són *geopolítics*. La "tercera força", l'única que pot salvar la cultura d'Occident, s'assolirà amb la unitat d'Europa. És inqüestionable que la pressió a què es troba sotmesa amb el perill que això comporta per a la nostra civilització, imposa *geopolíticament*, la unitat europea. I això ningú ho pot negar-ho. Aquests punts de vista ja foren exposats per tots els òrgans de difusió del món arran de la guerra freda.

En realitat, però, la geopolítica no és cap *fenomen segle XX*. Ja havia arribat al seu "clímax" quan Monroe va exposar cruament la seva Doctrina. I la història ens dóna molts diversos testimonis del mateix sentit, o, sovint, de sentit contrari els uns dels altres. Per exemple, l'actual unitarisme europeu, el monroisme, el panamericanisme llatino-americà, el panislavisme, el paneslavisme o, retornant a Espanya, l'*aspiració geopolítica* de formar-la, des dels primers comtes independents de Castella fins la futura IIIa. República Espanyola.

III. — En el cas d'Espanya, els *Reyes Católicos* constitueixen un índex al·lisonador. Quan Fernando i Isabel posaven "Una, Grande, Libre" al seu escut, en circumstàncies que com a Estat *Espanya* no existia i que el seu matrimoni no implicava cap unipersonalitat en les corones, més que no pas política interna el que feien era, remarquem-ho bé, política internacional basada en la geopolítica. Les cases reials d'Europa sabien prou bé que Castella i Aragó eren re-

gnes separats. Però la parella del "Tanto monta, monta tanto" els oferien, sense necessitat d'entrar en definicions i superant la manca d'una estructura constitucional espanyola, la *quixotesca visió geopolítica d'una Espanya inexistent*. De fet, això, insòlit per la mentalitat catalana, constituïa una mostra de l'efectivitat del tacte polític de Castella, que tradicionalment ha tingut sempre el mateix sentit. Cal només recordar aquell rei Alfonso que s'autoanomenava "Hispania Imperator" quan els sarraïns ocupaven la meitat de la península i Catalunya era molt més forta que Castella. Castella sempre ha viscut dels mites, però a base de creure-hi els ha convertit, sovint, en realitats. Amb el seu títol quixotesch, sense tenir-ne consciència lúcida, el que feia Alfonso era, també, una política internacional basada en la geopolítica. Això no deixava d'impressionar als altres prínceps, cristians i sarraïns i de familiaritzar-los amb el que ell volia que fos el seu dret —sense necessitat d'invocar principis jurídics, ni d'unitat de nació o de cultura—, és a dir: abassegar a tots els altres i formar el seu "Imperi". Potser algun dia estudiarem, en aquest sentit, l'anomenada "Història d'Espanya" en funció de la geopolítica castellana, a dins i a fora de la península.

IV. — La història d'Espanya, d'aquesta "Espanya" entesa en funció de la geopolítica castellana, serva, en un altre aspecte que potser ací no escau d'exposar, un paral·lelisme amb l'aventura de "Don Quijote". L'aventura de l'heroi de Cervantes s'inspira en la mateixa metafísica que l'aventura històrica de l'"Espanya" de Castella. Aquest és un fet insospitat i impressionant. Si per vanitat, supèrbia i esperit hegemònic *Don Quijote* es creia més fort que un Amadís, també tots els prínceps castellans ja es sentien emperadors abans de conquerir un imperi. I tenien, davant dels fets, la mateixa capacitat de transvaloració que el *Quijote*. Si a mans del cavaller Aldonza Lorenzo es podia convertir en Dulcinea, a mans de Felipe II l'amor de Crist es podia convertir en l'instrument per cremar torxes humanes. I no sabem, en un altre terreny, què tingué, dins les seves possibilitats físiques, més mèrit: si el pelegrinatge de *Don Quijote*, mort de fam pels camins de la Manxa, però capaç de derrotar al *Bachiller Sansón Carrasco* o la conquesta d'Amèrica pels analfabets aventurers de Carlos V. Tot això, però, no ens porta, ara, al terreny concret de les realitats. Perquè cal reconèixer que la superba megalomania castellana els va dur, traduïda a tacte polític, a dominar el món en l'era absolutista. Però els molins de vent, encara que hagin estat gegants, retornen sem-

pre a molins de vent. Arribats els segles liberals Castella no hi tenia res a fer, com no fos el ridícul, el mateix que *Don Quijote* tampoc no tenia fes a fer, com no fos el ridícul, a Barcelona. Quan es llisca massa en la paròdia hom corre el risc de caure-hi. Aquest exemple arribà al desideratum de la seva irresponsabilitat i continuïtat històriques amb l'aspiració geopolítica de l'Imperi de Francisco Franco —que com els seus antecessors va començar a parlar-ne i fer-ho creure a d'altri abans de conquerir-lo— que resultà el més còmic dels espectacles quixoteschs del segle XX quan féu lliurament, sense disparar un tret, dels darrers reductes al Marroc. (2)

V. — És innegable que el món actual no encaixa amb l'esperit de Castella. Avui hom no podria imaginar-se una aventura quixotesca en la història universal ni tampoc una diplomàcia con l'antiga diplomàcia de l'Escorial. Però Espanya segueix políticament existint i aquest fet és el que compta, encara que a les cancelleries coneguin el problema peninsular i en dir "Espanya" es refereixin a l'Estat espanyol. Aquesta és la realitat històrica del nostre present. No pas la Dulcinea, sinó l'Aldonza Lorenzo que hem de suportar. I defugir aquesta realitat històrica és defugir la realitat de la vida.

Davant d'una "Espanya" que avui ens té sotmesos al seu jou, a desgrat de no haver existit com Estat fins al segle XVIII, no ens resta altre remei, per definir-la, que fer-ho exactament en el mateix sentit que ho féu Castella quan parlava d'Espanya i aquesta *no existia*. Fins abans de 1714 i 1839 Espanya era únicament una denominació geogràfica que arribà a tenir validesa en el llenguatge de la història. Més tard, aconseguida per la intriga i la conquesta la unitat constitucional, s'anomenà oficialment "Espanya" a l'Estat espanyol. (3) Però en tots els casos, per damunt de geografies, històries i constitucions, el nom que sempre donà Castella, tant a la península Ibèrica, com a una part o al conjunt dels seus pobles, com a l'Estat que després els anà integrant, fou sempre "Espanya". És més, fins i tot arribaren a nomenar "*las Españas*" a les futures nacionalitats americanes. I el rei imposat a la península per Castella passà a ésser, també, "*Rey de las Españas*". I així haurien batejat, d'haver pogut, els cinc continents...

En la més concreta de les realitats veïem, doncs, que des del seu valor geogràfic despallat del frec humà, fins a l'estricta valor jurídic, el nom "Espanya" ha tingut sempre, per Castella, significat geopolític. Podríem dir, en darrera instància, que la mateixa Espanya no ha estat res altre, històricament, que l'aspiració geopolítica de Castella.

És evident, aleshores, que quan no ens referim concretament a l'Estat espanyol, els independentistes catalans, gallecs o bascos podem parlar lliurement d'Espanya, sense que això impliqui cap altre valor que l'accepció geopolítica del nom, ni ens faci reconèixer cap nació ni cap cultura que ens integri. Aquesta "Espanya" ja existia quan la "Hispania" romana i era una de les províncies menys civilitzades de l'Imperi. L'únic que ens cal evitar és la transvaloració quixotesca que continuadament fan, els espanyols, del significat del nom.

VI. — En un sentit totalment divers a l'assumpte de les nacionalitats peninsulars sotmeses a l'Estat espanyol, aquest problema de la pervivència renaixentista de l'Estat el tenen tots els ciutadans que viuen les hores actuals d'Europa, que cada dia van desterrant més del seu lèxic el nom dels Estats, substituint-lo pel nom dels països on nasqueren. I encara que només sigui per la inèrcia, arribar a aconseguir-ho serà, sens dubte, una de les etapes més lentes de la unitat europea. Sortosament, però, mentre als tenebrosos dominis de l'Estat espanyol impera la barbàrie, a Europa regna la cultura. Per això a Europa la unitat significarà la llibertat de pobles i ciutadans, encara que a Espanya signifiqui la vida en esclavatge de ciutadans i pobles.

A mesura que el ràpid procés de la unitat europea es vagi desenvolupant, l'alçària dels temps anirà imposant a Espanya la necessitat de noves estructures estatals cada vegada menys absolutistes. De voler seguir el seu camí tradicional, Espanya restarà foragitada de l'Europa de demà. Més que no pas Àfrica, passarà a ésser l'anti-Europa. No sabem, de moment, si hi haurà o no monarquia. Ni tampoc si farà la seva aparició un període absurd de neo-franquisme. Però el cert és, que al fantasmagòric i genocida imperi actual espanyol el succeirà, a la curta o a la llarga, la IIIa. República Espanyola. Des de l'exili, els qui es creuen que seran els seus dirigents ja han fet pública la seva opinió de donar, incompatiblement i en un joc de mans vergonyós, llibertat als ciutadans i esclavatge als pobles. Però és ben segur que encara que de moment es fes, com proposa Gordón Ordax, una constitució unitarista —amb les corresponents autonomies de llibertat condicional—, a la llarga l'Estat espanyol s'hagi de convertir en una República Federal. Quan el Mercat Comú ja sigui un fet, cosa per la qual manca poc més d'una dècada, l'estructura de l'economia espanyola farà que "Espanya" hagi de viure a Europa i amb Europa. Aleshores, el tradicional tacte polític de Castella —que a la nova república serà l'Estat federal amb capital

Madrid— no s'adormirà pas i tractarà de jugar-se el tot pel tot en la darrera etapa de la seva vida internacional.

Per a ell's, els espanyols, la República Federal consistirà —encara que s'esfereixin si se'ls descobreix el propòsit— en seguir aquella doctrina tradicional del Comte Duc d'Olivares, de Felip V o de Francisco Franco; és a dir: *reducir cada uno de estos pueblos a las leyes de Castilla*. La nova República Federal Espanyola no podrà pas tenir per objectiu històric-polític donar als pobles una vida històrica en llibertat, sinó deixar al conjunt de nacionalitats exactament en unes mateixes condicions —les imposades estrictament per les nacionalitats hegemòniques damunt les sotmeses— per tal que Espanya segueixi essent com sempre, amb Monarquia, República o Imperi, l'Espanya "Una". Aquesta serà la fórmula quixotesca amb què Espanya pretindrà incorporar-se a la nova Europa, si els ho permet Europa i si ho permetem nosaltres, els independentistes catalans, gallecs i bascos...

Però aquest no era pas el tema per avui. Avui només volíem parlar i només una mica, d'Espanya com a definició geopolítica. Ha estat en l'intent d'aquesta recerca que hem arribat a la conclusió que la República Federal serà la *darrera fórmula geopolítica castellana* per a assegurar si els és possible, la nervivència de la seva "Espanya" a la futura Europa. - Lluís D'Alguer

(1) El propòsit d'aquestes ratlles no ens permet parlar de la integració a França del País Basc continental. Ni tampoc de la mateixa integració pel que fa a la Catalunya continental. Tractant-se d'un tema sobre "Espanya" només podem tractar del País Basc i la Catalunya peninsulars.

(2) Aquest fet, però, com tot fet quixotes, té la seva justificació positivista. Encara que el món no s'expliqui que l'Espanya autocràtica de Franco hagi donat la llibertat a les possessions del Nord d'Àfrica, mentre la França democràtica manté el problema d'Algèria, la realitat és que aquest gest de Franco obeeix al **realisme polític** tradicional de Castella.

La llibertat donada al Marroc espanyol ha constituït un dels moments de més clarividència política d'El Pardo. Franco sabia prou bé que al no donar la llibertat al Marroc s'hauria produït una rebel·lió armada que hauria enfonsat el seu règim, sense remei. El Marroc hauria estat la torxa de la llibertat de la península.

Els observadors polítics intel·ligents van palpar clarament aquest fet inevitable i van preveure quina fóra l'actitud de Franco, que va preferir perdre el Marroc —convertint-lo en aliat polític— que perdre-ho tot.

El realisme polític de Castella va superar, com sempre, els somnis idealistes del Quijote, que constitueix la figura més falsa de tota l'"exportació" de mites espanyols al món occidental.

(3) Així succeí, també, amb la IIa República Espanyola. El primer article de la seva constitució començava ben explícitament: "**España es una República...**"

ODÓ HURTADO I EL SEU ESTIL

QUAN un escriptor és dotat d'una forma d'expressió assequible a les especulacions a què pot aspirar la seva fecunditat creadora, si s'ho proposa, té al seu abast allò que li cal per dir amb claredat, sense gens d'esforç, i situar-se còmodament davant dels seus personatges i treure'n tot el suc i bruc que més tard oferirà als seus lectors.

El cas d'Odó Hurtado, que escriu d'una fàisó que hom diria que no té sinó la fal·lera de superació en el seu mester, pot alligonar a qui no té de la labor literària un sentit definit del que representa en la vida de les lletres en general.

Hom sap que Odó Hurtado ha començat a escriure en plena maduresa, no fa gaires anys. Es pot dir, encara, que ell, en tant que escriptor, és home d'esperit analític que sap sotjar el fons dels éssers i de les coses amb l'accent que tenen de dramàtic i trasbalsat. Per això ell, que no és gosat a dir-nos amb mots amables el que podria, ho fa amb una fuetada que, si cou, és, després, com un goig, perquè hom s'adona que l'anar a la mateixa entranya de tota nafra per mitjans com els emprats pel nostre escriptor, és la millor manera perquè el lector se situï i endevini la transcendència social del seu missatge literari.

És clar que els personatges dels seus contes i novel·les són humans fins al moll de l'os. Ell furga a gratient, com si anés al percaç de totes les petiteses de l'ànima; a voler dir-nos que e's éssers són així i res no podrà donar-los una altra fesomia de caràcter puix que es neix amb una càrrega i hom no la defugirà, malgrat que tracti d'esmunyir-

se'n. Odó Hurtado és un escriptor que ha sabut trobar, doncs, una concepció escèptica de la vida. No té empatx a dir-nos allò que creu que és i no és bo de fer; i el que cal que hom faci, perquè, talment, a fi de comptes, el resultat és el mateix quan hom vol arribar a la conclusió de qualsevol problema de l'esperit i dels que no ho són.

Odó Hurtado posseeix un estil personal. És un escriptor que amb la ploma als dits diu potser més del que li bull dins el cervell. És que fa giravolts amb l'estil, la concepció dels temes, la profunda passió que té per l'idioma i la seva mestria per crear ninots de ficció gairebé carnals, demostra que arribarà a atènyer moltes satisfaccions amb el seu art. Pot dir-se que, després d'haver escrit la novel·la "L'Araceli Bru", ja és lícit de tenir-lo com un home de lletres català que posseeix prou valors per considerar-lo una realitat palesa i ferma.

És ben entès que el que fa Odó Hurtado amb el català, adesiara, arreu del món i en tots els idiomes hi ha escriptors que segueixen aquesta tònica de fer; perquè en tractar d'innovar el vetust formulari de la creació novel·lística, les fronteres, que són un mer accident geogràfic, no tenen res a veure amb els homes que, basats en llur do espiritual, que crea bellesa en totes les latituds de la terra, so's els guia el delit d'anar a l'assoliment concorde d'allò que és una de les formes adients que donen a la vida aquesta mena de frisança que pervé quan hom l'esguarda amb un sentit més enlairat i noble que duu a una millor entesa entre tothom que cregui en la bondat humana. - J. Grau-Elies

1810 - 1960

RESSORGIMENT, associant-se al 150è aniversari de la Revolució de Maig (1810) que va originar la independència argentina, té el propòsit de publicar cada mes de l'any 1960 una il·lustració relacionada amb la convivència i actuació de la col·lectivitat catalana en aquest país.

Aquest primer mes oferim als nostres lectors un aspecte exterior de l'estatge de la màxima representació de la nostra col·lectivitat a l'Argentina: el Casal de Catalunya. Ocupa aquest edifici donat per Lluís Castells al vell Centre Català. La façana, d'estil catalanesc, és obra de l'arquitecte Eugeni Campiellonch.

MISSIÓ FRUSTRADA

PEL vilatge de cabanes i casetes de fusta, al costat de l'ingeni sucrer de Las Palmas, fa temps que vagarejava un bordegàs de cervell aturat, conegut pel Ponatxo.

Era fill de mare soltera la qual, quan el noiet encara no tenia deu anys, s'havia absentat del poble per no tornar-hi més.

El crioll és hospitalari i, al llogarret, el minyó abandonat esdevingué fill de tothom.

Ponatxo aviat va oblidar la seva mare i, amb l'ajut del veïnat, pujava plàcidament tranquil. Tímid i sempre somrient, era un pobre d'esperit dels que mai no fan nosa.

En fer-se gran se li desvetllà quelcom el seny per raó que era sempre, fatalment, víctima de desconsideracions i abusos allí on trobava feina. Ell, en comptes de reaccionar, s'aïllava, sorrut i esquerp cada vegada més i, amb un daler recòndit d'alliberar-se de neguits, rodava constantment per estàncies ⁽¹⁾ i plantacions, sense arrelar enlloc, fins que desaparegué de l'indret i del poble de Las Palmas.

En aquell temps, el rector de la capella de l'ingení era fra Murrey, franciscà missioner.

Actiu i bellugadís, quan es va fer càrrec de la parròquia, de bell començ el franciscà va concentrar el seu afany a endegar les parelles amistançades, molt nombroses entre els treballadors de parla guaraní.

Els concubinatges eren costum en aquell ambient i els reeximents que n'obtingué fra Murrey a força de prediques i d'admonicions, foren poquets i, al capdavall, tots van resultar un fracàs.

Un casament d'amistançats tard o d'hora es desfeia i els cònjuges, cadascú pel seu cantó, cercaven nova parella.

Gradualment, el religiós, esdevingué tolerant i comprensiu. Al·lisonat per l'experiència, va bandejar dels seus sermons el tema conjugal i, des d'aleshores, quan s'esqueia, es limitava a aconsellar bonament als feligresos amistançats els quals, després d'escoltar-lo, feien el que els donava la gana.

Fra Murrey, de tant en tant donava una volta pel terme parroquial i una vegada, en pernoctar a l'estància Guaicurú, en conversa de sobretaula, s'assabentà que a la vora del riu Paraguai, davant l'illa del Cerrito, vivia una parella la qual, a l'estil primari, observava amb escreix el precepte bíblic de multiplicar-se.

Els comentaris faceciosos dels comen-

sals, respecte a la parella riberenca, no interessaven al frare a qui, en el moment d'enterar-se del fet, ja esperonava la pruija de conèixer aquells feligresos esgarriats, i en va demanar dades. En saber que llur veïnatge no distava gaire més d'una llegua, digué que aniria a veure'ls l'endemà.

L'amfitrió potser no esperava una decisió tan sobtada del seu hoste. De totes maneres, va oferir-li el que calgué per a realitzar el seu projecte puix que, d'allí fins a la riba del riu Paraguai, per no haver-hi camí fressat, el *sulki* amb el qual fra Murrey donava el tomb per la parròquia era inadequat per a la curta travessia.

L'endemà, de bon matí, l'estancier posava a disposició del seu visitant una mula ensellada i un peó per a guiatge.

Fra Murrey agraià l'atenció però acceptà solament la cavalcadura. En el seu apostolat es desmpelegava millor sense testimonis profans.

L'estancier va insistir per tal que acceptés també el guia, però veient que el frare s'entossudia a rebutjar-lo acabà per arronçar les espatlles i donar-li les senyes.

—D'ací cap a llevant. Aneu-hi per la costa del palmerar; tingueu compte de no travessar-lo perquè, si ho féssiu, la mula faria de les seves... puix que no escolta raons. Seguidament, un poc més endavant, en vorejar el rierol Guaicurú, hi arribareu en un no-res. A la tornada, com també per qualsevol circumstància, afluïeu les regnes i, sense cap més compliment, la mula us conduirà dret cap ací.

El franciscà, amb molt bon comport, emprengué la passejada, com ell es pensava que seria la seva cavalcada d'una hora escassa.

Però un cop hagué deixat al seu darrere el bosc massís de palmeres, van començar els maldecaps.

El rierol Guaicurú no apareixia enlloc; no l'encertava.

Arbrats i bardissam sovint li barraven el pas i a les dues hores d'haver sortit de l'estància, fra Murrey encara trespava per viarons de bestiar, per ací per allà camp a través, cada vegada més desorientat.

La mula que muntava contribuïa a confondre'l. La bestiola, com totes les de la seva mena, en adonar-se del neguit i de la poca destresa del genet, tossudament es decantava, ara a la dreta, ara a l'esquerra, amb l'intent rebec de retornar al seu pastoreig.

Al fi, en albirar per entre un bosc una faixa ampla d'aigua, el seu desfici s'esvaí. A l'altre cantó del corrent estava l'illa del Cerrito.

En costejar aquell braç del riu Paraguai, entre una filera de bananers i un petit conreu tancat amb feixines, el frare veié una cabana i, al peu de l'espadat, vora l'aigua, una canoa rústega.

Al clos, un home treballava amb l'aixada. Era Ponatxo.

La sorpresa fou mútua.

L'hortolà, experimentà alegrois per la visita inesperada del missioner del qual servava un bon record.

El franciscà, en fer memòria del ja not d'enteniment retardat que havia conegut a Las Palmas, no sabia avenir-se de la seva trasmudança en contemplar-lo fet un riberenc treballador i pare de família puix que, en apropar-se al sojorn, s'apaivagà de cop un rebombori infantívol i, tot seguit, per entre els bananers, sorgí un estol de criatures que es refugiaren a corre-cuita dins la baraca.

El missioner i l'hortolà es van asseure part de fora, de cara al riu.

L'aspecte de Ponatxo no havia canviat gaire. El seu somriure era el mateix d'abans; assossegat i sense vacillar, corresponia amb franquesa la curiositat del visitant.

S'havia amullerat amb una camperola, mare d'una noia. Deprés... no calia dir-ho!, ja els havia vist, els petits venien al món l'un darrera l'altre, sense remei.

Mantenir-los?... Això rai! Bananes i verdures. D'una cosa o de l'altra al conreu sempre n'hi havia. Ultra això, del riu en treia peix i pels ribatges pasturaven capibares ⁽²⁾ a centenenes. També, pels voltants, hi havia cacera.

Fra Murrey havia encetat conversa i, a poc a poc, va derivar envers el tema matrimonial. El seu enraonament, en bandejar misteris i redundàncies, prenia un caire humà per tal que el seu oient, ignorant i senzill, copsés la importància de dignificar la muller, ensem que esborrar l'estigma de borderia dels fills haguts i per haver fora de la unió legal i sacramentada.

Ponatxo, escoltava sense comprendre ben bé la necessitat de casar-se. Per a ell, la tirallonga de sacraments, dignificacions i borderies, era un joc de paraules, inintel·ligible.

El riberenc, però, no es malfiava car recordava que, a Las Palmas, el frare no l'havia enganyat mai. Adhuc l'havia emparat més d'una vegada quan d'altres pobletans, desaprensus, amb llurs bufonades li feien avorrir el pa que menjava.

El missioner clogué la seva plàtica i Ponatxo va romandre callat una estona.

(2) **Capibara:** Animal silvestre, del tany d'un porc mitjà; molt bon nedador, viu prou dels rius i de llacunes fèrtils.

(1) **Estància:** Establiment rural, ramader.

Rumiava qui sap què o, potser, no sabia què dir. Es resolgué a mitges per què, en aixecar-se, féu:

—Està bé, Pare!... en parlaré a les dones i... si elles ho volen...

El franciscà va restar sol. Si Ponatxo i la seva dona es posaven d'acord, els casaria i, a Las Palmas, en donaria compte al jutge de pau. Ja ho havia fet així altres vegades en casos com aquest.

Fra Murrey no hagué d'esperar molt. Als pocs minuts, l'hortolà retornava, seguit de tota la seva família.

La muller del riberenc i la fillastra, portaven cadascuna un infantó als braços. Bessonada!, deduí el frare, mentalment satisfet.

La seva satisfacció augmentava ensem que apareixia, en renglera, tota la mainada. Quin bé de Déu! No va tenir temps de comptar-los car Ponatxo, al seu davant, mormolà:

—Les dones han dit que sí. Ja ens pot casar.

El franciscà va posar cara de circumstàncies.

—Tu, Ponatxo! Quin és el teu nom?... i el vostre, mestressa?... Ara, tu, noia, et poses una mica enrrera amb els teus germanets—, afegí adreçant-se a la fillastra que s'havia col·locat al costat del seu padastre.

Però la mossa, d'uns vint anys, guaitant-lo tristoia no es mogué mentre Ponatxo, mansuetament, advertia:

—Pare Murrey! ella és, també, dona meva i, també es vol casar.

Al missioner va caure-li l'ànima als peus. Com no ho havia sospitat en comparèixer tanta i tanta menudalla? Aquell pobre enze, es rifava d'ell?... Però, no... impossible!

L'esguard de l'home i el de les seves dones no tenien espurna de malícia. Llurs mirades eren tan límpides i serenes com les de llur fillada, encuriosida i expectant.

Aquells tres pobrets curts de gambals esperaven, quietons, llur dignificació.

Fra Murrey va plegar el breuari. El casament era impossible.

—Agenolleu-vos, fills meus, agenolleu-vos, —féu amb veu apagada.

La seva benedicció, tolerant, emparava l'home, les seves dones i llur llinatge. En la breu oració va incloure els animallets de la contrada; àdhuc arbres, plantes i herbei que, per llei de natura, en embellir-se amb llurs floracions periòdiques, es perllonguen, reneixen i es toren la terra.

Agustí Torelló

El Chaco,

L'ART DE LA PESCA

NO sé si hi ha alguna escola destinada a ensenyar l'art de pescar però no hi ha dubte que és un art, o, si voleu, un ofici, tan difícil com qualsevol altre, que segueix un llarg aprenentatge. Tal vegada la dificultat del seu ensenyament depèn del fet que els coneixements que cal assimilar el bon pescador van estretament lligats al lloc on el pescador exerceix el seu ofici, i com que les circumstàncies de cada punt de la costa són variables, també ho són els coneixements que el pescador ha de reunir.

El pescador ha de saber els peixos que hi ha en el seu tros de mar, els ormeigs que cal emprar segons el peix que vol pescar, els llocs on es troba, les èpoques i les hores més oportunes, les profunditats, els destorbs i perills que hi ha al fons del mar per a les xarxes, l'estat del temps, en fi, un sens fi de coneixements que solament amb molts anys de pràctica constant s'adquireixen. Com va errat el pescador de ciutat que es creu que comprant una magnífica canya últim model i bon esquer per les botigues dels volts de Santa Maria del Mar, farà una bona pesca! L'experiència li ensenya que mentre ell es passa les hores a l'escullera sense agafar ni un gòbit, un altre al seu costat, amb una mala canya, agafa peix. És que l'un sap el que pesca i l'altre no sap el que es pesca.

No fa gaire que un pescador de Llançar, pescant a gran distància de la costa, va perdre la "corona" de l'art, és a dir la bossa de l'extrem de la xarxa, segurament amarrada a algun "ganxo" del fons. Com que ja era tard, ho va deixar per l'endemà. A primera hora va tornar al lloc on havia ocorregut l'accident, exactament al mateix punt del mar, i recuperà la "corona". ¿De quins

mitjans es val el pescador per a fixar un punt en la superfície de l'aigua, llista com un mirall els dies de bonança o saltironejant inquieta quan bufa la tramuntana? El pescador es val dels cims de les muntanyes, que per a ell deixen de ser muntanyes per convertir-se en "senyals". Amb aquests punts de mira i el seu punt de referència estableix unes coordenades que li permeten tornar al mateix lloc que havia abandonat, amb tota exactitud. L'explicació és aquesta, però l'aplicació l'hem de considerar altament difícil i digna d'admiració.

Aquests "senyals" que els pescadors es transmeten de pares a fills sense tenir en compte les variacions de les muntanyes per haver-se construït a llur cim un castell o una ermita, han permès d'identificar els noms d'algunes muntanyes que es troben en les obres de Ramon Llull i que els pescadors conserven iguals que en el segle XIII.

Sens dubte la condició del pescador ha millorat amb les tècniques modernes: ara totes les barques porten motor, la bonica ve'a llatina ha desaparegut i pesquen a l'encesa amb potents reflectors, però amb tot l'art de la pesca amb xarxes, gambines, la canya i l'han, segueix les pràctiques ancestrals, no ha pas variat. Ara, que les grans agafades de tonyines s'han acabat ací al Port de la Selva. Jo era un noi quan va sortir per darrera vegada "l'art gros" i tot el poble es mobilitzava i se'n gaudia en una forma patriarcal que avui resultaria impossible per anacrònica.

I perdoni el lector que, influït per l'ambient del lloc, s'hagi permès aquestes divagacions pescaires un que no entén res de pesca.

J. C. - Port de la Selva

Retorn de la pesca a la Costa de Llevant

LA TERCERA POSICIÓ (1)

LA polèmica suscitada a l'entorn de la caducitat o de la validesa de les institucions derivades de l'Estatut de Catalunya, atorgat pel Govern espanyol el 1932, està tenint la virtut d'ajudar a delimitar les dues posicions més marcades dins el moviment catalanista: la independentista i l'espanyolista. És a dir, la que afirma la conveniència de la separació política i administrativa d'Espanya i la que pugna per una permanència, en una forma o en una altra, dins Espanya.

Estem convençuts que no es tracta pas, en l'una i en l'altra posició, d'un afer partidista, d'antipaties o de simpaties personals, d'atacar a un home o de defensar-lo a ultrança: és un problema de fons que ultrapassa d'un bon tros l'àmbit mateix de la polèmica i comporta seriosíssimes dificultats, que caldrà afrontar amb seny i energia.

No cal dir, per altra banda, que és recomanable partir de la creença que els uns i els altres estan convençuts de servir la veritat i que, per tant, no els mancarà, cadascú pel seu cantó, prou argumentació per a justificar i mantenir llurs respectius punts de vista. La discrepància, doncs, subsistirà: és un problema de fons que ve condicionat per estats suficients o deficitaris de consciència nacional —de visió històrica, en realitat— i, també, no ho oblidem, per ancestrals corrents sentimentals.

Però allò més trist i perillós és que aquesta discrepància, si es manté fins a conseqüències extremes, podria portar a ruptures desalenadores, a inhibicions lamentables o, fins i tot, a què una de les parts, obcecada, renegui de l'altra i faci causa amb l'enemic comú. Perquè la realitat és que hi ha un enemic comú: això és prou evident. És l'enemic de Catalunya com a nació, estigui o pugui estar estructurada políticament en una forma o en una altra.

Però el fanatisme pot molt fàcilment desfigurar-la aquesta tràgica realitat, transvalorant-la arbitràriament. I és prou sabut, per altra banda, que en les lluites polítiques, o de qualsevol altre ordre, el fanatisme és una manifestació de simplicitat mental que ha fet i pot fer més mal que una pedregada. El fet de no admetre que l'adversari tingui, o pugui tenir, la raó porta, inevitablement, a la complicació i perpetuació dels problemes existents.

Una dialèctica assenyada aconsella cercar la síntesi a dues posicions antitètiques. I en el cas que ens ocupa seria hora de cercar-la, si hom vol sortir dignament de l'actual carreró sense sortida. És més: donada la tràgica situació existent a Catalunya, es tracta d'una

qüestió d'ètica. I, per a nosaltres, en definitiva, l'ètica significa, sobretot, no fer més mal a la Pàtria i fer possible endegar-la per camins de definitiva normalitat interior i internacional.

Ara bé. No creiem pas, ni d'un bon tros, que els dos termes antagònics de la qüestió —independentisme i espanyolisme— corresponguin al que ha estat anomenat (1) "l'ètica de la convicció i l'ètica de la responsabilitat". En el nostre cas, això no passa de pur sofisme, puix que *convicció* i *responsabilitat* es confonen en tot aquell que de la política catalana té una visió seriosa, al marge d'ambicions personals o tèrboles servituds. Una forta convicció és el que afirma i assenya l'administració de la *responsabilitat*, i és una abnegada dedicació a la *responsabilitat* el que agilitza i concreciona aquella *convicció*.

Ni hi correspon en el cas que els termes antagònics vulguin ser definits entre les posicions anomenades —ben puerilment, per cert— "maximalista" i "le-galista".

Independentisme i espanyolisme són les dues posicions més marcades que poden destriar-se en l'actualitat catalanista. D'una banda, els idealistes, fermament inserits en la realitat profunda, abeurant-se directament en les fonts creadores de la nacionalitat i plenament conscients de les possibilitats i de les exigències del moment; són els cultors del "tot", perquè són incapaces d'acceptar la més remota possibilitat d'implantació definitiva del "res" i els repugna admetre el més mínim intent de mistificació o minimització, injustificables. D'altra banda —oblidem-nos dels oportunistes, dels bruts—, els desorientats, els cansats, els que no hi veuen prou clar i els fanàtics, que acostumen obeir ideologies extracatalanes.

D'una banda, els forjadors de realitats noves, d'acord amb allò perdurable de la nacionalitat i d'acord amb el moment europeu. D'altra banda, els conservadors —que en realitat n'hauríem de dir reaccionaris—, els temorencs, els sentimentalment lligats a Espanya.

Una tercera posició consistiria, aleshores, no pas a fer barallar les dues tendències, les dues polítiques, sinó a conciliar-les, a contemporitzar, a jugar coordinadament amb totes les cartes que tenim a les mans. Sobretot, a no enfondir més i més les diferències doctrinals i tàctiques. A superar, en un mot, el que hi pugui haver de "florentinisme", l'afany disgregador que tant mal ens ha fet i segueix fent. No és imprescindible la "unitat". N'hi ha prou amb no atacar-se, amb aprofitar-se, confluint. Diuen —amb raó, encara que superfi-

cialment pugui semblar el contrari— que som el poble del seny; però ens cal, urgentment, aplicar-lo en política. En decisiva política nacionalista.

Abandonin els "espanyolistes" —que ho són més o menys conscientment— el seu fanatisme i la seva peculiar intransigència, i deixin pas lliure al moviment reivindicador català, recolzant-s'hi i recolzant-lo amb raó, camí de la independència. Un cop sigui un fet, aconseguida des de la tercera posició que propugnem, serà aleshores el moment d'afirmar el seu hispanisme, lliurement i en igualtat de condicions amb els altres corrents. No pas ara, que la inèrcia d'uns segles dins d'Espanya, —i la voluntat integradora espanyola— es'an totalment del seu cantó.

Víctor Castells

(1) Vegi's l'article que, amb aquest mateix títol, publicà A.B.D. a "Veu Catalana", Mèxic, Agost 1959.

LA SORPRESA

Emoció! Per què em vens a la vora,
que un alè teu m'és llum d'hores

[solemnes,
tot i exhaurides. Ai! T'obria, et
[fullejava,

revista escadussera.

I així que un tomb s'esqueia
de presentar-hi, Mannatan, Els

[Clastres,
de Nord-Amèrica gentil referència...
dic a la nora, filla benivolguda,
primavera en els dies meus, sobtada:

—Ai, mira!... Uns clastres. Aquests
[arcs! I estàtues.

"¡Son mis Reyes! ¡Mis Santos! ¡Y mis
[flores!"—

—Què hi coneixes? —em diu, afectuosa,
sense entendre'm pas molt. —Mon fill

[arriba
del seu treball i ens troba commogudes.
Ell, sí, m'entén tot de seguit. N'estava,
de record en ambient, Lluís. I em besa,
tot commogut, ara, ell. Ja els fills

[passàvem,
i prou que ma temença es descobria,
que, feia temps, jo en sospitava el tràgic
esdevingut. I em deia, per calmar-me:

—Millor, que els nord-americans ens

[prenguin
aqueixos grans tresors que ens deixem

[perdre.
Si ens en sobren, a ells els fan gran

[falla,
i els adrecen a entorns preferentíssims.—

—Crec que és Cuixà— jo els diguí als
[fills, que em veien

en l'emoció, feta una pregària.

Giràvem fu'ls i, en dos o tres, mostrava's
allí la joia reconstituïda,
del solar de la Pàtria esquarтерada,
treta i duta a lluir en llocs benignes.

Gràcia B. de Llorenç

EL CENTENARI DELS JOCS FLORALS

III. - ELS POETES PREMIATS (1)

(Continuació)

DAMAS CALVET I BODALLES (1836-1891). — Enginyer industrial nascut a Figueres, que es distingí com a poeta i com a dramaturg.

És autor del poema "Mallorca cristiana" (1887) —que és una gran epopeia—, editat en dos volums de 670 pàgines. Blanco García és del parer que la cura incansable del poeta a polir-lo "arrabassà al conjunt la frescor de l'espontaneïtat". També és autor d'un volum de poesies —"Vidrim" (1880)—.

Entre les seves poesies, hom destaca "Al geni català", "La pastora empordanesa" i "Una nit en la catedral". La corda que vibrà més en la seva lira fou la patriòtica. "La visió llunyana del passat" —assenyala Blanco García— emplenava tot el cervell de Calvet en la primària de la joventut.

En 1861, assistí a les festes provençals d'aquell any, on conegué Frederic Mistral.

En 1878, fou proclamat Mestre en Gai Saber.

Fou mantenedor dels Jocs Florals de Barcelona diverses vegades.

Escriví per al teatre català: "La romeria de Recasens", comèdia de costums populars; "La campana de la unió", drama històric, i una opereta: "A la voreta del mar", amb música del mestre Joan Goula. L'autor dramàtic, però, és molt inferior al poeta líric.

ANTONI CAMPS I FABRES (1822-1882). — Industrial nascut a Manresa, que es distingí com a poeta i com a sociòleg.

Les seves poesies reflecteixen el seu caràcter fervent i somniador i respongueren al gust de la seva època, tot estimulant l'amor a la nostra llengua. Foren dictades pel patriotisme i pel fervor religiós —remarca Blanco García.

En 1861, guanyà la Flor natural als Jocs Florals de Barcelona amb el seu poema al·legòric "Los tres sospirs de l'arpa", que és tingut per la seva millor obra poètica i per una de les millors que hom escriví durant aquella època, a juí de Mistral i de Blanco García. "Pot dir-se d'ella —remarca Montoliu— que és la primera composició de valor positiva que figura en els Jocs Florals. La seva factura —afegeix— és d'una elegant discreció, i l'al·legoria hi és desenrotllada en uns quants tocs essencials i amb un sentiment de bona l'ei". Amb ell remarca Ruiz i Calonsa, "inaugura un tema que, després, repetirà la poesia de la Renaixença: el de Catalunya i la seva llengua, representades per la reina enterrada amb la seva arpa de tres cordes que cantaren la fe,

l'amor i la pàtria". En aquesta composició a l'estil de balada romàntica, Camps i Fabrés —diu el propi Ruiz— "és elegant i sensible" i hi reuneix "el sentiment d'enyorament de la reina i l'esperança de nous cants de l'arpa".

Camps i Fabrés fou qui, per primer cop, esmerçà en poesia l'al·legoria de la reina malaurada i de l'arpa. "Verdaguer, en la seva poesia *L'arpa* —diu Montoliu—, on el lirisme del poeta infon una vida nova i puixant a la vella al·legoria de la trista matrona que aconso la seva malaurança arrencant planys a les cordes de la seva arpa", el portà a la perfecció. Miquel Costa i Llobera, amb "*L'Arpa*", donà —afirma Ruiz i Calonsa— "l'expressió plenament reeixida" al tema tòpic de Camps i Fabrés.

Amantíssim del nostre renaixement literari, Camps col·laborà amb Rubió i Ors, Bofarull i Aguiló en la restauració dels Jocs Florals i en la tasca de donar-los la tònica que tingueren.

En 1859, hi obtingué un premi extraordinari amb la seva poesia "Lo vot del trobador" i, en anyades següents, guanyà d'altres premis.

Com a sociòleg, publicà "*Apuntes sobre la cuestión industrial*". És un llibre notable, com ho són, també, diversos articles en el "*Semanario de Manresa*". Tothora, Camps i Fabrés esguardava l'esdevenidor amb iniciatives i amb afany de millorament.

Tant per les seves idees polítiques com pel seu relleu i per la seva moralitat, en 1871 fou elegit diputat "provincial".

SALVADOR ESTRADA I RIBAS (1862). — Advocat nascut a Barcelona, que es distingí com a gramàtic, com a dramaturg i com a poeta. Per la

seva erudició, hom el tenia per un dels escriptors més genials de la Barcelona del seu temps.

Era un enamorat de la puresa de les lleis gramaticals i, durant molts anys, es dedicà a treballs filològics que el feren considerar un dels primers gramàtics de Catalunya.

Escriví dues obres teatrals en castellà.

Com a poeta, s'especialitzà en sonets, que eren la seva forma literària predilecta. N'escriví un gran nombre, en català i en castellà.

MARIAN FONTS I FORTUNY (1822-1889). — Secretari de l'Ajuntament de Reus que nasqué a La Canonja i que es distingí com a poeta i com a publicista. A Reus, la seva fama, com a poeta, era extraordinària.

Als vint anys, fou redactor del periòdic teatral reusenc *El jutglar*. Fou un dels fundadors —i Director— d'*El Diario de Reus*.

Precursor del catalanisme, fou, a Reus, campió decidit de la Renaixença literària del nostre país.

Obtingué accèssits als Jocs Florals de Barcelona en 1859 i en 1860, i en fou mantenedor l'any 1867.

Hom esmenta, entre les seves composicions poètiques —esparses principalment en periòdics reusencs—: "Oda als poetes catalans", "Laments d'un expòsit" i "A la Verge de la Misericòrdia".

És autor de l'obra "La Renaixença literària de Catalunya i l'aportació dels reusencs", editada per la Impremta Foment, de Reus.

Pere Mas i Perera

(Continuarà)

(*) Per a les notes biogràfiques d'Estrada, de Fonts, de Lasarte i de Villamartin, m'han estat molt útils les dades profuses —molt importants— que han tingut la gentilesa de facilitar-me quatre bons amics residents a Catalunya. D'ací estant, els regracio, una vegada més, llur col·laboració, tan eficaç.

LA COSTA BRAVA. - Els Castelletes del Golfet, a Calella de Palafrugell

L' Hospital dels Innocents, Folls e Orats

VALENCIA pot dir amb orgull que, ara fa 550 anys, va fundar-se a la nostra ciutat el primer manicomi o Hospital psiquiàtric del món. Tal vegada d'ací uns mesos ja no quede ni rastre, puix que per estar al mig de la part vel·la de la ciutat, ja està decidit i aprovat el seu assolament per a construir al seu lloc un grapat de gratacels, que és el que en aquests temps materialistes interessa als sense ànima.

La naixença d'aquesta important institució arrenca del 1409. El primer diumenge de quaresma de dit any, a l'anar cap a la Catedral de València el pare mercedari Fra Josep Gilabert-Jofré va trobar-se en un dels carrerons a prop de la Catedral un escamot de xicassos que apedregaven un pobre boig; el Pare Jofré al veure allò va reaccionar en favor del dissortat foll i plantant cara als atacants els féu recular i fugir i deixar tranquil·la al pobre orat. Seguí la seua marxa i no poguent-se treure del cap la mala acció que havia vist, a l'acabar el sermó parlà així:

"En la present ciutat ha molta obra pia e de gran caritat e sustentació; empero una hi manca, que és la gran necessitat, ço és, un hospital o casa on los pobres innocents o furiosos foren acollits. Car molts pobres innocents van per aquesta ciutat, los quals passen grans desaires de fam, fret e injúries. Per tal com per sa innocència e furor no saben guanyar, ni demanar lo que han menester per sustentació de llur vida; e per ço dormen per los carrers e pereixen de fam e fret, e moltes malvades persones, no havent Déu davant los ulls de sa consciència los fan moltes injúries e enuchs: e malvades persones no havent Déu davant, senyaladament lla on los troben adormits los nafren e maten alguns, e algunes fembres innocents ahonten. E així mateix, los pobres furiosos fan danys a moltes persones anant per la ciutat; perquè seria sancta cosa e obra molt sancta que en la ciutat de València fos feta una habitació o hospital en què semblants folls e innocents estiguessen en tal manera, que no anassen per la ciutat, ni poguessen fer danys nils ne fos fet".

Entre la gent que es trobava a la Catedral aquell dia hi havia un mercader dit Llorenç Salom que, al sortir, tan impressionat quedà per les paraules del predicador, que de seguida cercà deu amics i mercaders com ell i els proposà fundar la Casa de's folls. La idea fou acceptada i tots plegats anaren a oferir-se al Pare Jofré per a fer realitat la proposta. La història ens ha tramès

els noms d'aquests deu mercaders i benefactors que foren: Ferran García, Joan Armenguer, Francesc Barceló, Pere Zaplana, Jaume Domínguez, Esteve Valenza, Sanxo Salco, Bernat Andreu, Pere Pedrera i Pere de Bonia. Acte seguit es feu una recapta entre ells i aviat es varen comprar unes cases i s'arreglaren els primers folls que varen trobar solts i abandonats pels carrers.

Qui va portar les coses endavant fent que l'empresa no fracassara, fon el dit Salom qui sollicità del rei Martí l'Humà el privilegi per a la dita funda-

Porta gòtica de l'antic "Hospital dels Innocents, Folls e Orats", avui Hospital General de València

ció que va rebre signada amb data del 15 de 1410. Entre altres coses el dit document especifica clarament que la fundació d'aquest Hospital era exclusivament per a "innocents, folls e orats, i que els mantenidors de tan benèfica institució fossin Deu mercaders ciutadans o de similar condició, però que no poguessin ser-ho ni presbíters, ni cavallers, ni difnificats amb generositat o "paratge", ni juristes, ni notaris".

Al transcurs dels anys van anar fundant-se altres hospitals de menys importància en diferents llocs de la ciutat i el 17 d'abril de 1512, per una sentència arbitral, van fondre's tots amb el vell Hospital dels Innocents, Folls e Orats, el qual va rebre totes les rendes dels altres, capellanies, patronats i pro-

pietats. Des de llavors se li donà el nom d'Hospital General i s'hi construïren noves sales i nova església. Sols quedaren a banda, per ésser hospitals especials el de Sant Llützer, de peixcadors, de pe'egrins i de pobres capellans.

En aquest 550 aniversari de la fundació del primer manicomi del món València ha girat els ulls endarrera per a recordar una gloriosa data més de la nostra història, i entre els diversos actes religiosos i civils cal destacar l'exposició de pergamins fundacionals a l'Arxiu Municipal de la ciutat on es podia veure el reial privilegi en què el rei Martí l'Humà autoritzava als Deu mercaders la fundació de l'Hospital dels Innocents, Folls e Orats de 1410.

De tota aquesta construcció gòtica del vell Hospital General i del Capítol o antiga església, no sabem el que respectarà la fúria asso'adora perquè les futures generacions recorden que allí va estar el primer manicomi del món.

El viatger que ve a València, si passa per la porta gòtica del vell Hospital, pot veure al mig d'un dels patis, el monument al Pare Jofré, obra de l'escultor valencià Josep Aixa i que pagà del seu peculí particular en 1886 el llavors director de l'Hospital N'Eduard Amorós-Pastor.

E. Soler-Godes

València, 1959

Plany a la lluna

Avui, quin trist mirar a la lluna!
Atura't indiscreta llàgrima;
del seu amor no en somico l'engruna,
seguiré a prop d'ell, sempre impàvida,

Quimèrica i alada fantasia
has superat tu, al prendre forma.
Fantasma rebel de la meua fol·la,
per què sorgeixes sense cap ombra?

Et plantes enfront meu, altíssim,
i jo, tan sola... Encesa per dins,
de la passió els tortuosos camins

segueixo un per un, amb defici.
I encara beneeix el teu nom
perquè existeixes, per mi, tu sol.

Josefina Estapé-Gorgs

Mèxic, 1959.

L'ESPERIT CATALA

DESPRES de vint anys d'ignomínia política i depauperació econòmica sota un règim colonial imposat per l'ocupació militar espanyola, Catalunya torna a recobrar el seu esperit. En viles i ciutats, terra endintre o vora mar, un sector creixent de catalans desperta d'un malson i reacciona contra una situació d'explotació estrangera intolerable. "Via fora els invasors"... he sentit dir freqüentment en diferents parts del seu territori, com un crit de rebel·lió i en aquest crit hom sent vibrar l'ànima de redempció nacional.

Ni el règim totalitari de Franco, ni la Falange, ni els carlins, ni tampoc els renegats que per cooperar amb ells s'han venut la primogenitura catalana per un plat de lletilles, no han aconseguit ofegar aquella ànsia d'alliberament nacional ni ho aconseguiran mai. Per contra, l'ideal redemptor s'estén cada dia més a les altres terres de parla catalana. I això passa després de vint anys d'ocupació militar espanyola, perquè l'esperit

de Catalunya és immortal, en la mesura que pugui ésser immortal la raça humana. Si aquell esperit ha d'extingir-se, s'extingirà quan, per evolució geològica o cataclisme còsmic, les terres catalanes s'esborrin del mapa físic del món. Mentrestant, en les valls i en les muntanyes i planures de les terres catalanes, els que tenen a Catalunya per terra mare segueixen i seguiran difonent les consignes del passat, del present i del futur: República Catalana... Govern Català... Esco'es Catalanes... Tot el demés, (organització política i econòmica, ordenació administrativa, millorament del nivell de vida, progrés social i cultural, integració de Catalunya a Europa) vindrà com a resultat d'haver-se satisfet l'anhel primordiat i natural. Aquest anhel està definint-se cada dia més en la mentalitat de la nova joventut catalana que es disposa a lluitar amb totes les armes per tal de veure'l satisfet.

Noi d'Urgell

REPUDIACIÓ

SENSE traduir-los, ens plau de transcriure els principals paràgrafs de la nota feta pública per la Comissió d'Homenatge a la Revolució de Maig de 1810 que originà la independència de l'Argentina, respecte a una invitació feta a la Falange Espanyola per a concórrer a les festes que enguany se celebraran ací.

La declaració de la Comissió esmentada expressa que "con verdadera sorpresa y profunda decepción, el pueblo argentino se ha informado a través de los diarios, que el presidente de la comisión oficial designada para celebrar el sesquicentenario de la Revolución de Mayo, doctor Alfredo R. Vítolo, ha invitado a los jefes de la Falange Española a participar de los actos conmemorativos a realizarse el año próximo en nuestro país, recibiendo además, de manos del "generalísimo Franco", jefe del

partido y del Estado, una condecoración".

Diu després, l'esmentada Comissió Popular d'Homenatge, que "habiendo sido creada a iniciativa de ASCUA, con el objeto de lograr una efectiva movilización en torno del ideario de Mayo, tratando de cumplirlo y superarlo en el presente y en el porvenir, siente el deber de declarar públicamente que la negación más rotunda del pensamiento y la acción de los hombres de Mayo es justamente el franquismo y el falangismo.

"Es imposible comprender —conclou— cómo pueden asociarse al homenaje que todo el pueblo se dispone a rendir a los próceres que nos dieron libertad y emancipación, los representantes de un régimen despótico y anulador de toda libertad".

Jocs Florals de la Llengua Catalana 1960

El mes de novembre anunciarem que serien celebrats ací Buenos Aires com homenatge dels catalans al 150 aniversari de la Revolució del 25 de Maig de 1810 que determinà la proclamació de la independència argentina. Totes les entitats catalanes de la República hi estan adherides i n'és portantveu el Consell de la Collectivitat Catalana que ja ha nomenat la Comissió Organitzadora. Nombrades entitats de pertot Amèrica i d'Europa ja han confirmat per als Jocs d'enguany els premis que anys ha tenen establerts. I només s'espera la conformitat d'algunes entitats i particulars dotadors de Premis perquè pugui enllestir-se el Cartell que s'està confeccionant.

De la Comissió Organitzadora formen part totes les institucions catalanes de l'Argentina, i l'Executiva és composta de les persones següents: Pere Cerezo, president; Joan Russinyol, tresorer, Francesc Arnó, Joan Bas-Colomer, Josep Santaló, Joan Prim, Santiago Rubió i Tudurí, Pere Seras, i Dr. Joan Llorens i Bassa, secretari.

Els tres Premis Ordinaris: Flor Natural, Englantina i Viola, són dotats cadascun en quinze mil pesos (\$ 15.000). La majoria dels altres premis són també de dotació més elevada que fins ara.

Han estat ja designats els Set Mantenedors que formaran el Consistori dels

Jocs d'aquest any. Són els següents senyors: Mestre Jaume Pahissa, president; Andreu Dameson, Pere Mas i Perera, Joan Merli, Dr. José María Monner-Sans, H. Nadal i Mallol, i Dr. Joan Rocamora, secretari.

No està encara determinada la data exacta de celebració de la Gaia Festa, però en principi hom creu que tindrà lloc el mes d'agost o setembre.

Els concursants poden enviar els seus treballs a nom del Secretari del Consistori, Chacabuco, 863, Buenos Aires.

NOTÍCIES

HOMENATGE A CASTELAO. — La col·lectivitat gallega ha honorat amb importants actes la memòria d'Alfons R. Castelao en el desè aniversari del seu traspàs. El dilluns 11, al vespre, hom realitzà un acte cívic en el Teatre Argentino en el qual prengué part el Pre-

Mestre Jou & Cia
Ltda.

Caixa Postal, 5682

Rua Martins Fontes 99, térreo

Teleg. "Mestrejou"

Tel. 33-3904

SÃO PAULO
(BRASIL)

**MATERIES PRIMES
PER A LABORATORI
I LICORERIES**

**MENTOL, CAFEINA,
OLIS I CERES**

**PRODUCTES
DE MANDIOCA**

Llibres

**Representants i Distribuïdors
d'Editorials Estrangeres**

sident de la Comissió d'Homenatge Dr. R. Badia, "Galeuzca" en les persones dels doctors Joan Cuatrecasas, Pedro de Basaldua i Ramon Suárez Picallo (Catalunya, Bascònia i Galícia respectivament) i el doctor Alfredo L. Palacios.

Tots els oradors van enaltir el record de Castela en la seva condició de patriota nacional gallec, d'artista i d'home.

El públic, que omplia el teatre, va aplaudir amb entusiasme tots els oradors, sobretot quan remarcaven el caràcter nacional de cadascun dels tres pobles subjugats per l'Estat espanyol i fustigaven el règim de Franco enemic dels drets humans.

DELEGAT A UNA CONFERENCIA

— El Consell de la Collectivitat Catalana designà el senyor Francesc de P. Marquès Delegat dels catalans de l'Argentina a la Primera Conferència Sud-Americana Pro Amnistia per als Presos i Exiliats Polítics de les dictadures d'Espanya i de Portugal, que tingué lloc a São Paulo (Brasil) durant els dies 22 al 24 d'aquest mes de gener. Conferència organitzada per entitats intel·lectuals, polítiques i gremials d'aquell país, a la qual s'han adherit la majoria d'entitats afins d'aquest part d'Amèrica.

DISTINCIO. — En la darrera sessió celebrada per la Junta d'Estudis Històrics de San José de Flores, va aprovar-se la incorporació com a membre de la institució, del senyor Eugeni Carrau, de nissaga catalana, antic e'ement de les nostres entitats culturals. Ens plau de donar-ne notícia i de renovar-li la nostra felicitació.

EN MEMORIA DE FONTOVA. — En el desè aniversari de la mort del

mestre Lleó Fontova, violinista i fundador d'institucions musicals en aquest país, la Comissió Argentina d'Homenatge ha renovat la petició feta anteriorment prop les autoritats argentines perquè es doni el nom de Fontova a un dels carrers de Buenos Aires.

PER LA CULTURA CATALANA.

— Segueixen arribant donatius d'entitats i particulars. Ens complaem a afegir a la subscripció oberta, els següents: Josep C. Saborit, \$ 100.—, M. Pujol-Canut, \$ 200.—, Martí Vives, \$ 100.—, Centre Català de Rosario, \$ 1390.

DE CORDOBA. — La festa anunciada de fi de temporada, va tenir una realització molt feliç, tant pel que fa als elements que hi van prendre part com per la concurrència puix que el saló de festes del Club s'omplí de gom a gom. Començà amb la representació de la comèdia de Santiago Russinyol "La casa de l'art", la qual fou ben jugada per les senyores Cebrian i Gomar, senyoretes Gil i Roffes i senyors Cebrian, Vila, Gomar, Aranda i Seras, sota la direcció de Ruiz-Jornet. Seguí un breu recital de poesies per les germanes Campos-Maristany; cançons i sardanes per la Sra. Roig de Saura; recital de cançons per la senyora Asenci de Ramos. Finalment la nota humorística donada per la Metropolitan House del Poble Sec amb un enfilall de cançons que feren les delícies del públic. Totes les interpretacions musicals foren acompanyades a piano per la senyora Maristany de Bosch qui també ens deixà sentir les sardanes "El cant dels ocells" i "Cants de maig". Una festa ben agra-dosa, tanmateix.

• El diumenge 27 de desembre, l'Esbart Dansaire "Empordà" féu la seva darrera presentació d'enguany amb una tanda de ballets populars catalans: La Bolangera, Ball de Muntanya, Ball de Cintes, El Contrapàs Xinxina, L'Hereu Riera (aquest al compàs del cor format pel mateix Esbart) i Punta i Taló, molt ben execu-

tats. Seguidament el C. D. del Club Català oferí un Vi d'Honor a tots els col·laboradors actius de l'any 1959. Més de 150 persones rodejaren la taula i en aquesta oportunitat foren lliurades als integrants de la colla que representant el Club Català guanyaren el segon premi en el Concurs de Sardanes del segon Aplec de Palermo (octubre 1958) organitzat pel Grup Joventut Catalana de Buenos Aires. La festa va acabar amb una ballada de sardanes i ball familiar.

• El tradicional sopar del darrer dia de l'any que té lloc en el Club Català, hi van concórrer aquest any més d'un centenar de comensals. En un ambient de franca familiaritat i alegria hom féu vots per la prosperitat de tots i per l'aconseguit de les llibertats de Catalunya.

ALS NOSTRES AMICS

De nou "Ressorgiment" veu alterada la seva marxa per obstacles difícils de superar. Causes? No cal anomenar-les perquè tothom les sap i les pateix. Però una revista com la nostra que vol mantenir i acréixer els subscriptors, no s'ha resolt mai a fixar els preus d'anuncis i de subscripció al que realment reclama el pressupost de despeses (que, d'altra banda, ja no pot ser més reduït, puix que no té el llast de sous ni de lloguer, ni tan sols de remuneració dels treballs dels nostres col·laboradors). Els dèficits anyals que tenim han estat fins ara reduïts notablement, fins al punt que ens ha permès de continuar la nostra obra de defensa de la cultura i la personalitat de Catalunya, gràcies als bons amics que es fixen subscripcions superiors a la tarifa establerta, i altres, pocs però conseqüents, que ens ajuden amb donatius renovats. És a aquests amics que devem el miracle de la publicació de "Ressorgiment" aquests anys d'estretor i de sacrifici.

Comencem un nou any amb presagis no gens encoratjadors. Potser que es renovi el miracle de superar-los. No hi perdem la fe ni ens manca entusiasme per fer allò que de nosaltres depengui. Altres tempestes ha capejat la nau de "Ressorgiment" i arribà a port. Que la d'ara sigui superada és el que deurem als nostres esforçats amics i col·laboradors.

La Camionera Mendocina

Càrregues - Paqueteria - Mudances

Servei d'Exprés diari amb camions

entre Mendoza i Buenos Aires i viceversa

MENDOZA - Necochea 494. Tel. 17299

„ - Dipòsit: Patricias Mendocinas 2839

Tel. 18793

BUENOS AIRES - Dipòsit: Moreno 2933 T. E. 97-6014

GESALÍ Germans

Dipòsit de sacs de xarpellera

BELGRANO, 1475

T. E. 22 - 8245

AVELLANEDA

F. C. N. G. R.

Confiteria "La Rambla"

PERE A. SALAS & CIA. SOC. DE RESP. LTDA.

FABRICA DE DOLÇOS

(CAPITAL \$ 70.000)

T.E. 35-0195

T.E. 35-0195

861-SARMIENTO-861

BUENOS AIRES

PER CADA FESTA UN PRODUCTE ADIENT

ELABORACIÓ DIARIA D'ESPECIALITATS CATALANES

Braços de Gitano - Biscuits de la Reina - Palos de Jacob

BOMBONERIA FINA - SERVEI DE LUNCH

PERSIANES

Els nostres Tortells són una delícia

MERENGUES

Comandes per a la Ciutat i per a l'interior de la República - Atenem encàrrecs per Telèfon

Lluís Llorens

ESCRIVÀ

ALMIRANTE BROWN 947

Tel. 658-9852

MORON F.C.N.D.F.S.

Buenos Aires

Ref. Esmeralda 155

45-4848

LABORATORIS BAGÓ

Especialitats Medicinals

Administració,

RIVERA INDARTE, N.º 1468

BUENOS AIRES

Laboratoris:

CARRER 62, N.º 493

LA PLATA

ARTICLES DE CONFITERIA

Jaume Guasch & Fills

Soc. de Resp. Ltda.

Casa fundada l'any 1900

Fabricants de Vasos de Paper
per a Cafè, Gelats, Dolços, etc.

LABARDEY 141 al 151 - Bs. AIRES

Telèfons: 91-2800, 2932, 7458 i 9870

JUVEN'S

*La Casa que en Articles
de Vestir per a home està
sempre de moda*

BARTOLOMÉ MITRE, 757

Buenos Aires

ROSARIO - SANTA FE - MENDOZA
CORDOBA - SAN NICOLAS - TUCUMAN

"La Casa de los Tornillos"

JOAN RUSSINYOL

IMPORTACIO

UNA ORGANITZACIÓ AL SERVEI DE TOTES LES INDÚSTRIES

Alumini	Bronze	Coure
Corretges	Canons	Acers
Robineteria	Per a vapor, aigua i gas	Metall blanc
Vàlvules	Bombes	Niquei
Empaquetadures	Gomes	Pedres esmeril
	Polítics	

GRAN ASSORTIT EN METALLS I EINES

per a Tècnics, Mecànics i Industrials

PERNS, CARGOLS i FEMELLES

de Ferro, Acer i Bronze en tots els passos

AMERICANS, ANGLESES i METRICS

Tot el necessari per a Foradar, Roscar i Ajustar
EL MILLOR SERVEI EN EL MENOR TEMPS

Casa Central:
Sarmiento i Montevideo

U.T. 35, 3016 - 17 - 18
BUENOS AIRES

Dipòsit: CHARCAS 1679

Sucursal:
Rivadavia 353

Tel. 8661
CORDOBA

Dr. Joan Llorens

ADVOCAT

ESMERALDA 155, 4art. pis

T. E. 45-4848

Buenos Aires

CONSULTES DE 17 A 19 HORES